

BS/2009021174 / 4-12-2009

Defensie

Ministerie van Defensie

Directie Voorlichting en
Communicatie

Bezoekadres:
Spui 32
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 90701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Steller:
Mr A.G.M. Eberharter
Telefoon (070) 318 84 64
Fax (070) 318 65 23
Intern (501) 8 84 64
E-mail:
Agm.eberharter@mindef.nl

Aan

Datum

18 DEC. 2009

Ons kenmerk

BS/2009021174

Onderwerp

Wob-verzoek

Geachte

Bij brief van 7 juli 2009 verzoekt u, met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), te worden geïnformeerd over uitgekeerde vergoedingen, compensaties of anderszins benoemde betalingen vanwege materiële of immateriële schade aan Afghaanse slachtoffers of nabestaanden van Nederlands handelen in Afghanistan. Te dien aanzien bericht ik u als volgt.

De International Security Assistance Force (ISAF) waarin Nederland participeert, is als ondersteuningsmacht aanwezig in Afghanistan op uitnodiging van de Afghaanse regering. Op grond van de tussen Afghanistan en ISAF geldende Status of Forces Agreement (SOFA) is ISAF formeel niet aansprakelijk voor schade als gevolg van het uitvoeren van de missie. De verantwoordelijkheid daarvoor berust bij de Afghaanse regering. Er kan nochtans, indien is komen vast te staan dat schade is ontstaan, communicatie tussen ISAF en de getroffen personen plaatsvinden via vertegenwoordigers van de Afghaanse autoriteiten en/of stamouders. Het eventueel vergoeden van toegebrachte schade is een zaak van het land wiens troepen de schade hebben veroorzaakt. Indien een troepenleverend land zich geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk voelt voor ontstane schade kan een zogeheten 'ex gratia' betaling worden uitgekeerd. Dat impliceert een betaling om schade te compenseren zonder dat daartoe een juridische noodzaak bestaat. Dergelijke onverplichte betalingen gebeuren met enige regelmaat. Ook Nederland ziet vanwege de bestendige praktijk, de sociale omstandigheden in Afghanistan, alsmede vanwege gevoelens van mededogen en coulance aanleiding 'ex gratia' betalingen te verrichten.

Ex gratia betalingen worden door Nederland verricht ter compensatie van materiële schade. Dat betekent in de praktijk veelal compensatie van schade die door voertuigen is ontstaan. In voorkomend geval wordt ook nabestaanden van gesneuvelde Afghaanse functionarissen (die met de Nederlandse troepenmacht samenwerkten) of van burgers een geldbedrag geboden. Dat bedrag draagt dan niet het karakter van compensatie - immers, binnen het Nederlands systeem wordt een mensenleven niet geldelijk gewaardeerd -, maar is veeleer bedoeld als bijdrage in het toekomstig levensonderhoud van de nabestaanden.

Bij beantwoording datum, ons kenmerk en onderwerp vermelden.

18 DEC. 2009

Datum

Ons kenmerk

BS/2009021174

Veel ex gratia betalingen worden gedaan tijdens patrouille en geschieden in de vorm van een directe contante betaling. Dat is het geval indien traceerbaar is dat de schade is ontstaan door Nederlands optreden. Regelmatig komt echter ook voor dat een Afghaan schade heeft geleden zonder dat duidelijk is of dat te wijten is aan Nederlands handelen, ISAF handelen of optreden van de Taliban. De beweegreden om in een dergelijke situatie soms een compensatie te bieden is dan vooral gelegen in sympathiewinst en relatieopbouw.

De uitgaven van cash betalingen te velde worden wel verantwoord via een boeking in een administratiesysteem, doch de omschrijving van de uitgave was niet eenduidig en beperkte zich regelmatig tot een zeer summiere duiding. Dientengevolge is het zeer moeilijk, zo niet ondoenlijk, een overzicht van betalingen te verstrekken zoals u dat verzoekt. Sinds september 2008 is een verbetering gerealiseerd door standaardisering van het proces en aanwijzing van een verantwoordelijk functionaris.

Hoewel het overzicht van verrichte 'ex gratia' betalingen per september 2008 derhalve accurater zal zijn dan de gegevens over de periode 2006-2008, pretendeert het ministerie van Defensie niet dat het overzicht thans uitputtend is. In dat kader vraag ik aandacht voor de moeilijke omstandigheden waaronder de Nederlandse militairen in Afghanistan hun werkzaamheden verrichten. Ik sluit niet uit dat in voorkomend geval een militair daardoor niet de aandacht aan een administratieve handeling schenkt die in andere omstandigheden als probaat wordt beoordeeld. Op grond van een gereede schatting is sedert april 2006 tot heden door Nederland een bedrag van globaal € 350.000,- aan 'ex gratia' betalingen uitgekeerd aan Afghaans getroffen. De totale kosten van de (Nederlandse) operatie tot heden zijn begroot op 1,2 miljard euro. Binnen het bedrag van € 350.000,- aan 'ex gratia' betalingen heeft een aanzienlijk deel betrekking op het gebied rond Deh Rawod. Vanaf medio september 2007 tot maart 2008 is aldaar door ISAF langdurig zwaar strijd geleverd met de Taliban. Enige duizenden bewoners waren destijds gevlucht naar Deh Rawod, na afloop van de gevechten keerden zij terug naar hun dorpen (die in het gevechtsgebied lagen) en troffen aanzienlijke materiële schade aan. Nederland heeft substantieel bijgedragen aan herstel van die schade.

Naar aanleiding van uw verzoek zijn uit administratieve systemen gegevens verzameld en is een overzicht opgesteld waarin de sedert april 2006 tot heden uitgekeerde (ex gratia) betalingen zichtbaar zijn gemaakt. Ik besluit dit overzicht openbaar te maken.

Met toepassing van artikel 10 lid 2 onder e van de Wob (eerbiediging persoonlijke levenssfeer) zijn daar waar noodzakelijk namen van personen onleesbaar gemaakt. In die gevallen waar door vermelding van eenheden in relatie tot locatie inzage zou kunnen worden verkregen in tactiek en strategie, hetgeen alsdan direct de veiligheid van de manschappen in het operatiegebied zou raken, zijn dergelijke gegevens met toepassing van artikel 10 lid 1 onder b van de Wob (veiligheid van de staat) uit het overzicht verwijderd.

18 DEC. 2009

Datum

Ons kenmerk

BS/2009021174

Hiermee hoop ik u voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Defensie
voor deze,
De secretaris-generaal,

drs. A.H.C. Annink

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit bezwaar indienen bij de minister van Defensie. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan de Commissie advisering bezwaarschriften Defensie (t.a.v. de Directie Juridische Zaken), Postbus 20701, 2500 ES Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, een dagtekening bevatten en van de naam en het adres van de indiener zijn voorzien. Uit het bezwaarschrift moet duidelijk blijken tegen welk besluit en op welke gronden bezwaar wordt gemaakt.